

MILLE BREYEN HAUSCHILDT

DET FEMINISTISKE LANDSKAB BEVÆGER SIG – ER LITTERATURENS STØVSUGNINGER OG OPVASK NU KOMMET TIL ÆRE OG VÆRDIGHED?

TFL 2026:1-2

DOI: <https://doi.org/10.54797/tfl.v56i1-2.67392>

ISSN: 2001-094X

Copyright © 2026 Author(s). This is an open access article distributed
under the terms of the Creative Commons CC-BY 4.0 License
(<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Jeg er taget på en café i mit lokalområde i den danske provins. Jeg er stadig på barsel og har netop lagt mit barn til at sove i barnevognen udenfor i caféens have. Jeg kigger en sidste gang ned på de uldne huer, der indrammer barnets røde, tørre vinterkinder, mens jeg tager babyalarmen i hånden og småløber tilbage til min vinduesplads i caféens hjørne. Jeg har netop anskaffet den danske oversættelse af Annie Ernaux' (f. 1940) *La femme gelée* (1981) skrevet i 1979. Jeg hørte første gang om romanen i Ernaux' filmessay *Les années super-8* (2022). Romanen skulle behandle det patriarkalske kernefamilieliv i 1970'erne, som også filmen *Les années super-8* iscenesætter. Lige siden har jeg drømt om at læse romanen. Ikke mindst fordi den ville udgøre fantastisk empiri for mit forskningsprojekt om "vedligeholdelsespoetik", hvor jeg er optaget af 1970'ernes litterære fremstillinger af husarbejde i Vesten. Jeg kan ikke læse den på fransk, og den engelske oversættelse, *A Frozen Woman* fra 1995, er det ikke lykkedes mig at skaffe. Men nu sidder jeg med den danske oversættelse fra fransk i hænderne – *Den frosne kvinde* – som netop er udkommet. Jeg har mindst tredive minutter til at læse og skrive inden barnet vågner. Længere, hvis jeg er heldig. Jeg begynder med at læse bogens første sider, men får så pludselig lyst til at læse bagsideteksten. Her står der øverst med fed skrift:

Moderne feministisk klassiker om kvinders mental load. En roman om vejen fra ung pige fuld af drømme til "frossen kvinde", ulykkelig og fastlåst i et borgerligt ægteskab.¹

Det slår mig straks, hvor præcist denne bagsidetekst vidner om den hastige udvikling i feministisk diskurs, som jeg netop med denne tekst

ønsker at pege på. Mig bekendt har *La femme gelée* ikke modtaget nævneværdig opmærksomhed. Hverken i forbindelse med udgivelsen i Frankrig i 1981, eller siden den engelske oversættelse udkom i 1995, hvor romanen i *The New York Times* vurderes af anmelderen Hermione Lee til at være relevant, bestemt. Der vil sikkert findes kvindelige læsere derude, som kan genkende protagonistens bitre historie, skriver hun. Romanens almengyldighed derimod, afviser hun temmelig skråsikkert. Både pga. denne ”husmorens partikulære erfaringshorisont”, og fordi hun opfatter den som privat og biografisk. Men også fordi romanen virker ”bundet til sin tid”.² Det er bestemt ikke første gang, at kvindelige forfatteres værker med hjemmet som baggrundstæppe udsættes for denne dom. Det er en klassisk patriarkalsk domsfældelse, der lever i bedste velgående også i dag. For eksempel når den danske litteraturanmelder Erik Skyum-Nielsen omtaler danske samtidsværker, der behandler erfaringer som graviditet, fødsel og barsel som en ”strøm af personligt og privat baseret litteratur.”³ Pointen her er, at litteratur, der tematiserer specifikt feminiserede erfaringer, ofte opfattes som *særligt* privat og biografisk. Den litterære dom bidrager i dette tilfælde til at delegitimere både værkets litterære kvalitet og dets almengyldige relevans. Som om det at bringe et barn til verden skulle være mere privat og en mindre universel erfaring end lad os sige, gåture, rejser, byvandring, det mandlige blik eller sportsudøvelse. Men tilbage til Ernaux, for heller ikke i forbindelse med hendes nobelprismodtagelse i 2022 nævnes *La femme gelée* som et af forfatterskabets hovedværker.⁴ Når romanen endelig nævnes, er det i mange tilfælde som et led i en art biografisk opridsning af forfatteren Annie Ernaux’ faktiske skilsmisse. Altså har *La femme gelée* ikke været genstand for nogen større litterær anerkendelse. Eller det vil sige indtil nu. For i 2025 er *La femme gelée* ifølge den danske oversættelses bagsidetekst en ”moderne feministisk klassiker” om ”kvinders mental load”. Noget tyder altså på, at støvsugningen, opvasken, oprydningen, som fylder siderne i *La femme gelée*, ikke længere er usynlig. Ikke længere regnes for uvæsentligt at beskæftige sig med litterært. Eller ugyldig hvad angår den almene litterære relevans. Det er jo på mange måde fantastisk.

Som litteraturforsker, kulturforsker og humanistisk forsker i det hele taget er man underlagt den præmis, at de kulturelle og normative

landskaber, som ens forskning placerer sig midt i, ofte er i bevægelse. Hvilken form for elasticitet må man da indlejre i sine forsknings-spørgsmål, når den verden, man afsøger, pludselig flytter på sig? Som antydnet ovenfor, er det et spørgsmål, der aktuelt trænger sig på i mit nuværende forskningsarbejde. Begreber som ”omsorgsarbejde” og ”mental load” har fundet vej ind i den offentlige samtale i Danmark. Det er begreber, som jeg førhen udelukkende har set bearbejdet i forskningslitteraturen. Tilsyneladende har mit eget forskningsområde – nemlig det skjulte og devaluerede vedligeholdelsesarbejde – fået mere opmærksomhed. Det tvinger mig unægtelig til at stille nye forskningsspørgsmål. For betyder det, at den feminiserede vedligeholdelse, som jeg netop i min forskning har karakteriseret som usynliggjort, nu er blevet synlig? Hvis vedligeholdelsesarbejde defineres gennem sin devaluering og skjulthed – hvad er der så tilbage af den, når den bliver trukket frem og belyst? Og på hvilken måde kan skønlitteraturen – som en art sprogliggørende instans – fortsat bidrage til at synliggøre denne hverdagens daglige slid?

Det oprindelige mål, da jeg i sin tid formulerede mit igangværende ph.d.-projekt, var at belyse en overset og devalueret litterær trope i vestlig litteratur fra 1970'erne: nemlig vedligeholdelsen. Samtidig ville jeg trække tråde fra 1970'erne til vestlige litteratursyn i dag. Jeg ville bringe sociale videnskaber som feministisk marxisme og feministisk reproduktionsteori – videnskaber der kortlægger den økonomiske og sociale devaluering af ulønnet og lavtlønnet feminiseret arbejde – ind i den litterære analyse. Var det muligt, at det reproduktive arbejde – typisk varetaget af kvinder og andre marginaliserede subjekter – ikke bare var usynliggjort i socioøkonomisk forstand? Men at vedligeholdelsesarbejdets daglige, slidsomme bevægelser kunne anskues som litterære stiltræk? Og at værker, der rummer disse stiltræk, har været underlagt en lignende udgrænsning – både i den litterære analyse, og i måden disse værker har figureret i kanondannende infrastrukturer på?

Vedligeholdelsespoetik, som jeg har valgt at kalde denne særlige litterære opmærksomhed, skulle netop rette sit blik mod hverdagens feminiserede bevægelser, der opretholder livet som sådan.⁵ Støv der tørres af igen, opvask, madlavning, bleskift, hænder der trøster, aer, hænder der er sprukne fra opvaskebaljens vand. Vedligeholdelses-

poetik er således et analytisk blik, der får øje på digtet skrevet på bagsiden af en børnetegning i Inger Christensens *Brev i april* (1979). Det er et blik, der lægger mærke til nutidsverberne i *Brev i april*, som markerer den daglige gøren, og forbinder dem med måden hvorpå digtenes hverdagslige billeder på systemdigterisk vis gentager sig, permuterer. På samme måde som det daglige vedligeholdelsesarbejde gør. En vedligeholdelsespoetik udfolder sig, når Mierle Laderman Ukeles i sit *Manifesto for Maintenance Art* fra 1969 spørger: ”after the revolution, who’s going to pick up the garbage on Monday morning?”.⁶ Ligesom den gør i billedet af ”karkludskvinden” i *Den frosne kvinde*. Et billede, som fortælleren for alt i verden ikke vil træde ind i, selvom poesien utvivlsomt trænger sig på: ”når jeg står i badeværelset og vasker alle de små blå og hvide uldtrøjer og hænger dem op på snoren, fornemmer jeg muligheden for at elske alt det her”.⁷ Vedligeholdelsestiden er således ikke kulturteoriens emblematiske revolutionære tid – den storslåede revolutionens klimaks – men tiden, der er organiseret omkring den daglige, uophørlige, lille gentagelse. Vedligeholdelsespoetik har til formål at begrebsliggøre og udvikle litterære modeller, der får øje på vedligeholdelsens feminiserede og ofte usynlige, baggrundslignende erfaringsmodus. Samtidig tilbyder vedligeholdelsespoetikken i langt mere udstrakt, ontologisk forstand en etik, et perspektiv på ”kloden”, som noget der må bevares, passes på og vedligeholdes i det omfang, det er muligt. Vedligeholdelsen er en trope, som der findes et sandt væld af eksempler på i litteraturhistorien – mens der fortsat eksisterer et meget begrænset litteraturanalytisk vokabular til at gribe den an med.

Projektets centrale argument udgår altså fra den antagelse, at litteratur, der både indholdsmæssigt tematiserer og formmæssigt spejler vedligeholdelsesarbejdes modus, er voldsomt devalueret. En devaluering der influerer litteraturhistorisk repræsentation og kanondannelse, men også måden hvorpå vi som litteraturanalytikere griber litterære tekster an. Ligesom det har stor betydning for den æstetiske dom, vi fælder over dem. Vedligeholdelsesarbejdet vil altid klistre til de mindst privilegerede positioner – helt konkret er størstedelen af denne type arbejde varetaget af brune, sorte og feminiserede kroppe på globalt plan. Derfor er det en nødvendighed at begrebsliggøre en vedligeholdelsespoetik, hvis bestemte politiske subjekter og erfarings-

verdner – ja, hele domæner af menneskeligt liv – ikke systematisk skal udelukkes fra litterær relevans.

At vedligeholdelsens modus virkelig var usynliggjort, fik jeg bekræftet mange steder i sidste del af 2010'erne, da jeg som studerende, specialeskrivende og højskoleunderviser præsenterede mine tanker om emnet. I den tid tilbød ”vedligeholdelsens poetik” et helt nyt og anderledes værdisættende blik, ikke bare på litteraturen, men også på samfundet. Jeg oplevede selv at få øje på den systematiske devaluering af vedligeholdelsen overalt omkring mig. Internt i de litterære værker, men selvfølgelig også mere strukturelt og institutionelt: i litteraturvidenskaben og kulturteorien. Det var en følelse af at have fundet en nøgle, der kunne låse adgangen til en hel erfaringsverden op. En oplevelse man også kunne kalde for *den første desillusion*. Simpelt hen fordi dette ”nye” analytiske blik synliggjorde en masse stof, som andre tilsyneladende ikke lagde mærke til. En oplevelse, som jeg er sikker på, at mange kan genkende fra lignende sammenhænge – måske især når man oplever at udvikle et blik, der afkoder hegemoniske hvide patriarkalske normer.

I mellemtiden er der sket et drastisk skifte. Både i den offentlige samtale og i det kulturelle, litterære miljø i Danmark. Hvor jeg i 2010'erne, med hovedet begravet i bøger om den feministiske sociale reproduktionsteori, følte mig stort set alene med interessen for vedligeholdelsesarbejde, er særligt begrebet ”omsorgsarbejde” blevet genstand for tiltagende opmærksomhed. Pludselig stod psykologer og feministiske influencere på dansk nationalt tv og talte om ”mental load” i bedste sendetid.⁸ Så sent som da jeg så Børnenes Melodi Gran Prix 2026 med mit barn, hørte jeg værten på scenen omtale sit værtsarbejde som ”mental load”. Jeg har selv deltaget i den offentlige formidling af akademiske diskussioner af det usynlige reproduktive arbejde, blandt andet ved udgivelsen af min bog *Vedligeholdelsens poetik* i januar 2024 på forlaget Laboratoriet for æstetik og økologi. Herefter kom udgivelserne væltende. Sådan *følte* det i hvert fald som for mit hungrende, feministiske hjerte. Vigtige udgivelser på dansk grund: Emma Holtens *Underskud* (2024) om økonomi og værdien af omsorgsarbejde, antologien *Moderementet* (2024) der præsenterer ”en mosaik af tekster om den radikale erfaring at

skabe og drage omsorg for andre mennesker” eller Sebastian Cordes’ essaybog *Verdens bedste film* (2025) om Chantal Akermans film *Jeanne Dielman* (1975).⁹ Det er alle sammen bøger, der med autoritet peger på vigtigheden af, at ”omsorgsarbejdet” – både indenfor og udenfor hjemmet – tillægges langt større æstetisk og socioøkonomisk betydning. Hertil kommer en række skønlitterære udgivelser, som med litteraturforsker Mikkel Krause Frantzens ord kan kategoriseres som ”omsorgsopmærksomme” værker.¹⁰ Skønlitterære værker der behandler alt fra handicaphjælpere, husmødre i 1950’erne, au pairs til opfostring af børn. Et lille udpluk af disse udgivelser fra de seneste år, hvor vedligeholdelsestropen efter min opfattelse spiller en afgørende, betydningsbærende rolle, kunne omfatte værker som: Naja Marie Aids *Øvelser i mørke* (2024), Sine Bang Nielsens *Krater* (2025), Ditte Holm Bros *Hver gang du trækker vejret, indånder du støvet fra vores knogler* (2023), Sabitha Söderholms *Chellam* (2022), Cæcilie Højberg Poulsens *Flair* (2022), Emeli Bergmans *På undersiden af dagen* (2021) eller Joan Rang Christensens *Omkring floden Han* (2022). Men man kunne ligeledes tilføje ikke-skønlitterære udgivelser, der udvider denne omsorgsopmærksomhed til også at gælde omsorgen for de økosystemer, vi som mennesker driver rovdrift på. For eksempel Den grønne ungdomsbevægelses *Retfærdig naturbevarelse* (2023), Sofie Isager Ahl og Sille Skovgaards *Lysbønder* (2024) eller Mathilde Walter Clarks *Hvordan man laver dyr* (2023) og *Det blinde øje* (2023). Ligesom denne opmærksomhedsforskydning vel også kan siges at danne en art kulturel præcedens for, at ældre værker som Chantal Akermans *Min mor ler* fra 2013, Gwendolyn Brooks *Maude Martha* fra 1953 eller førortalt Annie Ernaux’ *Den frosne kvinde* fra 1981 først for nyligt er udkommet i danske oversættelser. Med fare for nu at have optegnet endnu en forsimpelende ”tendens” i litteraturen vil jeg blot med denne opridsning pege på det, man kunne kalde for *den anden desillusion* i mit eget forskningsarbejde. For hvis omsorgsarbejdet, det reproduktive arbejde og vedligeholdelsen har fået mere opmærksomhed og således må være blevet mere synlig, hvor stiller det så argumentet om vedligeholdelsens devaluering og usynliggørelse? Kan mit forskningsprojekts centrale argument stadig hvile på præmissen om, at vedligeholdelsesarbejdet er usynligt?

Det, jeg ønsker at pege på, er, hvordan man som forsker kan

opleve, at det forskningsemne, man forsøger at afdække, pludselig flytter på sig. At genstanden for analysen ikke er en statisk størrelse. I mit tilfælde betyder det to ting. Det afslører først og fremmest, at min egen projektformulering – fuldstændig ligesom mange andre kulturelle ideer – er blevet til på baggrund af en *mulighed* i samfundet. En kulturel disposition så at sige. Forskningsidéen reagerer på et kulturelt stof, som er blevet hvirvlet op til overfladen. Det blotlægger, at forskning selvfølgelig er lige så meget en del af tidsånden, som andre kulturelle produkter i vores samfund er. Men der opstår også en anden mulighed. For er den ”strøm” af udgivelser, som jeg ovenfor har skitseret, virkelig så massiv, som jeg gør den til? Udgør de nævnte udgivelser ikke blot en brøkdel af den samlede udgivelsesmasse i Danmark de seneste par år? Og kan det virkelig være rigtigt, at *alle* nu er blevet opmærksomme på den systematiske devaluering af vedligeholdelsesarbejdet, usynliggørelsen af oprydningen, rengøringen, bleskiftene? Nej sådan forholder det sig ikke. Den førnævnte anmeldelse skrevet af Erik Skyum-Nielsen foreligger som eksempel herpå. Der findes imidlertid også den mulighed, at jeg er faret vild i min egen empiriske virkelighed så at sige. For når man som forsker er begravet i et emne og har opmærksomheden rettet mod en partikulær genstand i en årrække, så akkumuleres empirien simpelthen. Jeg nærmest drukner, når materialer, tekster og værker, som forholder sig til denne vedligeholdelsestope – et litterært fantasme jeg i øvrigt selv har skabt – hober sig op omkring mig. Hvordan kan jeg da skelne mellem min egen akkumulerede empiri og den generelle udgivelsesmasse, som andre kultur- og litteraturinteresserede har adgang til? Heri består mit arbejdes *anden desillusion*. Så hvor *den første desillusion* handlede om at have fået adgang til en marginaliseret erfaringsverden, som andre tilsyneladende ikke kunne se, så spørger *den anden desillusion* om det virkelig er sandt, at alle nu kan se det vedligeholdelsesarbejde, som før var usynliggjort.

Vigtigst af alt, bliver en sådan kulturel forskydning i opmærksomhed anledning til, at man som forsker må tage sine forskningsspørgsmål grundigt til efterretning. Og ved nærmere eftersyn måske erfare, at ingenting er forandret. For i spørgsmålet om hvorvidt vedligeholdelsen nu er blevet synlig, fordi ”mental load” diskuteres på nationalt tv, og fordi den kulturelle og litterære offentlighed har rettet en art

feministisk opmærksomhed mod ”omsorgsarbejde”, tror jeg, at min forskning i sig selv ligger inde med svaret.

I hvert fald har vestlig feministisk litteraturkritik lige siden Virginia Woolfs bredt læste *A Room of One's Own* (1929) adskillige gange før mig måttet konstatere, at feminiserede erfaringer med husligt arbejde er tilbøjelige til at undslippe vores æstetiske opmærksomhed. ”For all the dinners are cooked; the plates and cups washed [...] No biography or history has a word to say about it” skrev Woolf, og påpegede at vedligeholdelsen ingen steder var at finde på bibliotekets reoler.¹¹ I kølvandet på 1960’erne og 1970’ernes politiske kvindebevægelser udkom også i 1970’erne og 1980’erne en del engelsksproget litteraturkritik som redegjorde for litteraturhistoriens manglende interesse for værker, der behandler feminiserede erfaringer med husligt arbejde i hjemmet. Tillie Olsens *Silences* (1978), Joanna Russ’ *How to Suppress Women’s Writing* (1983), Alicia Ostrikers *Writing Like a Woman* (1983) og Ursula Le Guins *Carrier Bag Theory of Fiction* (1986) er alle eksempler på vægtig litteraturkritik, der undersøger og kritiserer den litterære devaluering af feminiserede erfaringer. Alligevel har den institutionaliserede litteraturvidenskab i Vesten ikke for alvor indoptaget disse perspektiver. Må vi således også antage, at de seneste års offentlige fokus på den skæve værdisætning af omsorgsarbejdet herhjemme i Danmark vil slippe vores (både os – litteraturforskerne, men også os – de danske borgeres) bevidsthed igen? Ligesom vi ser det med den hvide, mandlige højredrejning særligt i USA i kølvandet på me-too-bevægelsens figurationer, er backlasheffekter, der netop slår tilbage mod det normbrydende, magtbrydende, tilsyneladende en naturlov. Jeg mærker selv backlasheffekten et eller andet sted i kroppen, internaliserer selv afmatningen. ”Omsorg”, åh hvor har jeg hørt det ord mange gange de sidste par år. Nu har vi da hørt nok om de der fødende kroppe, kvinderne, mental load, jeg bliver træt ved tanken, for oprydning og rengøring *er* trættende. Når marginaliserede erfaringer lykkes med at gøre opmærksom på sig selv, vil normaliteten, det hvide kapitalistiske patriarkat, altid skubbe tilbage. Det er definitionen på strukturel undertrykkelse. Eller med Sara Ahmeds begreber vil den feministiske aktivist altid blive mødt af de strukturer, hun forsøger at bekæmpe.¹² Sådan ser det store billede ud. I det mindre billede, her litteraturvidenskaben og den feministiske

litteraturkritik, så er vedligeholdelsespoetik ikke bare et spørgsmål om at se og værdsætte litterære repræsentationer af vasketøjet og hverdagens støv, men også et spørgsmål om at *vedligeholde* marginaliserede erfaringer i litteraturhistorien og litteraturvidenskaben som sådan, for at sikre at de opnår og bevarer en plads her.¹³

Hvad skal der til, for at de litteraturanalytiske begrebsapperater, der anerkender feminiserede erfaringer, ikke atter skubbes i baggrunden? Jeg tror faktisk på institutionerne og effekten af institutionel forandring, fordi jeg tror på sprogets indflydelse. Jeg tror på, at hvis uddannelsesinstitutionerne giver adgang til et analytisk blik og et vokabular, der skærper opmærksomheden på den feminiserede vedligeholdelse, som får alting til at løbe rundt, så vil dette vedligeholdelsesarbejde i sig selv blive mere synligt. Med synlighed følger automatisk større værdi, og den institutionelle synlighed fordrer autoritet. Det kræver selvfølgelig, at den strukturelle kritik indlemmes i institutionen som en art fast pensum. Ikke bare som et forbigående valgfag. På spørgsmålet om, hvorvidt vedligeholdelsesarbejdet er blevet mere synligt, er svaret både et delvist ja men også et stort rungende NEJ. Og svaret har alt med sprog at gøre. For på den ene side har begreber, der har til formål at synliggøre det devaluerede omsorgs- eller vedligeholdelsesarbejde, fundet vej ind i en dansk medievirkelighed. Ligesom vi har set vedligeholdelsesarbejdet behandlet i de seneste års litterære udgivelser. Altså må en eller anden form for synliggørelse have fundet sted. Imidlertid er offentlighedens begrebsbrug langt fra fyldestgørende. De danske mediers adgang til et nuanceret *sprog*, der beskriver den enorme feminiserede erfaringsverden, som vedligeholdelsen blot er en lille del af, er fortsat helt ufattelig begrænset og fattig. Medierne har tilsyneladende ikke andre ord end ”mental load”, ”omsorg” eller ”moderskab” at gribe efter, når feminiserede erfaringer med at opfostre børn og tage sig af andre i al almindelighed, skal behandles. Det er altså primært tre ord, vi har at gøre med, når *hele livsverdner* skal beskrives. Jeg oplever, at denne ekstremt begrænsede sprogbrug – som er en konsekvens af den strukturelle undertrykkelse – bliver et alt for nemt offer for de førømtalte backlasheffekter. Mediernes hurtige, forsimplede (og markedsgjorte) buzzwords er nemme at foragte. Buzzwordificeringen udgrænser den strukturelle samfundskritik begreberne egentlig dækker over. Når vi

har hørt et enkelt ord tilpas mange gange, gider vi snart ikke høre det igen, og jo flere gange vi hører det samme ord igen, desto fladere bliver ordet. Desto mere uklart bliver det, hvad ordet egentlig dækker over. Personligt forstår jeg for eksempel ikke, hvad der menes, når en dansk avis skriver, at et værk handler om ”omsorg” eller kalder et værk for ”moderskabslitteratur”. Og her kommer spørgsmålet om min egen forsknings formål ind i billedet. For er det ikke netop min forsknings fornemmeste opgave at være en begrebsliggørende instans? At pege på sprog og nuancer der kan bidrage til at fremstille al den mangfoldighed og væsentlighed, der rummes i det feminiserede vedligeholdelsesarbejde. Mit arbejde er vel at folde værdien af de litterære fremstillinger af feminiseret liv ud, så vi ikke bliver trætte af at høre de samme tre buzzwords igen og igen. Forhåbentlig kan netop samspillet mellem forskningens klassificerende evner og skønlitteraturens sprogliggørende kraft bidrage til, at vigtige, smukke værker ikke afvises som uinteressante eller kedelige. Eller med avisernes argumenter om at ”det med moderskabet, det har vi allerede dækket ind”. Men hvis ikke litteraturforskningen og litteraturkritikken er i stand til at læse litteraturens feminiserede erfaringer med de rette analytiske værktøjer, kan disse værker aldrig fastholdes som vigtige og smukke. De skønlitterære værker med feminiseret liv i centrum får således ikke den opmærksomhed og kvalificering, de fortjener. Det kræver en litteraturkritik med den rette faglighed, hvis disse værker ikke skal hænges ud som private og ligegyldige. *La femme gelée* er langt mere end en roman om ”mental load”. Det er et yderst relevant og vigtigt værk i forfatterskabet, om hvordan sociale kategorier som ”pige”, ”kvinde” og ”mor” bliver til som billeder i en vestlig, patriarkalsk og kapitalistisk samfundsorden.

Noter

- 1 Annie Ernaux, *Den frosne kvinde*, oversat af Niels Lyngsø (København: Gads Forlag, 2025), bagsiden.
- 2 Hermione Lee, ”Camus, Sartre and Potatoes”, *The New York Times: Book Review A Frozen Woman by Annie Ernaux*, 1995-05-21. <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/books/97/04/13/nnp/18119.html>.
- 3 Erik Skyum-Nielsen, ”Lea Marie Løppenthins nye digte kobler forfatterens person og værk, så man kan komme i tvivl om, hvad der er hvad”, *Information*, 2024-09-02. <https://www.information.dk/kultur/anmeldelse/2024/09/lea-marie->

- [loepenthins-nye-digte-kobler-forfatterens-person-vaerk-saa-kan-kommer-tvivl](#).
- 4 Cathrine Taylor, "Annie Ernaux: the 2022 Nobel literature laureate's greatest works", *The Guardian*, 2022-10-06, <https://www.theguardian.com/books/2022/oct/06/annie-ernaux-the-2022-nobel-literature-laureates-greatest-works>; "What to read: Books by Annie Ernaux", NobelPrize.org., tilgået 2025-04-15, <https://www.nobelprize.org/what-to-read-books-by-annie-ernaux>
 - 5 Læs mere her: Mille Breyen Hauschildt, *Vedligeholdelsens poetik* (København: Laboratoriet for æstetik og økologi, 2024).
 - 6 Mierle Laderman Ukeles, *Manifesto for Maintenance Art 1969! Proposal for an Exhibition "CARE"*, 1969.
 - 7 Ernaux, *Den frosne kvinde*, 150
 - 8 Aftenshowet – DR, 12. marts 2023; Go' morgen Danmark og Go' aften Live, 17. april 2024
 - 9 Liv Duvå, Ditte Holm Bro, Julie Sten-Knudsen, Mia Degner, og Kirstine Refstrup, *Moderementet: antologi* (København: Gutkind, 2024), bagsiden.
 - 10 Politiken – Den levende avis. "Come on, endnu en bog om at blive far, flytte fra København til provinsen, skrive digte?", 2023-01-12, https://politiken.dk/kultur/boger/boganmeldelser/skonlitteratur_boger/art9158433/Come-on-endnu-en-bog-om-at-blive-far-flytte-fra-K%C3%B8benhavn-til-provinsen-skrive-digte.
 - 11 Virginia Woolf, *A Room of One's Own* (New York and Burlingame: Harcourt, Brace and World, , 1957), 93
 - 12 Sara Ahmed, *Living a Feminist Life* (Durham, NC: Duke University Press, 2017). <https://doi.org/10.1515/9780822373377>.
 - 13 Det skriver jeg mere om i: Hauschildt, *Vedligeholdelsens poetik*.